



Beleid duurzaamheid



Datum

Juni 2023 (website)

1 Algemeen

Inleiding

Klaverblad Verzekeringen (hierna Klaverblad) houdt zich primair bezig met het verzekeren van risico's van consumenten, zelfstandigen, agrariërs en ondernemers in het midden- en kleinbedrijf. Klaverblad wil dat mensen prettig en onbezorgd kunnen leven. Daar draagt zij met haar verzekeringen aan bij. En daar wil zij ook aan bijdragen door maatschappelijk en verzekeringstechnisch verantwoord te handelen. Bij de uitvoering van haar activiteiten en het beleggen van haar vermogen wil Klaverblad rekening houden met de impact die zij heeft op de maatschappij, het milieu en het welzijn van mensen. Duurzaamheid is daarom één van de zeven strategische ontwikkelsporen van Klaverblad.

Dit document beschrijft het beleid voor duurzaamheid. Het bevat de richtinggevende uitgangspunten die Klaverblad hanteert bij duurzaamheid in haar bedrijfsvoering.

Het beleid duurzaamheid is van toepassing op Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A., haar dochtermaatschappijen en de stichting waarbinnen werkzaamheden onder de naam van Klaverblad Verzekeringen worden uitgevoerd. Het beleid is bestemd voor alle medewerkers, zowel intern als extern.

2 Wet- en regelgeving

Duurzaamheid is wezenlijk onderdeel van de identiteit van Klaverblad. Haar intrinsieke motivatie om positief bij te dragen aan de samenleving komt direct voort uit haar missie en duurzaamheidsvisie en uit haar principes voor het duurzaamheidsbeleid.

Naast onze eigen visie en overtuigingen op het gebied van duurzaamheid verwachten zowel de wetgever als de maatschappij dat een verzekeraar verantwoord onderneemt. Klaverblad handelt daarom te allen tijde in lijn met wet- en regelgeving en daarnaast is het vanzelfsprekend dat we voldoen aan ethische kaders die voortvloeien uit richtlijnen, codes, convenanten en verdragen waaraan we ons hebben gecommitteerd.

Hieronder een overzicht van de normen en de regelgeving hiervoor, die relevant is voor Klaverblad. Een aantal hiervan is reeds beschreven in het duurzaam beleggen beleid (Paragraaf 1.5, pag. 4-6):

- Het Besluit marktmisbruik Wet Financieel Toezicht (Bm Wft)
- IMVO Convenant
- Het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO)-Convenant voor de Verzekeringsector
- De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de EU Taxonomie.

Algemene wetgeving

Voor energie-, waterverbruik, brandveiligheid en emissies van Klaverblad zijn wetten en regels vastgelegd in de Wet Milieubeheer (Wm) en Algemene maatregelen van bestuur (AMvB's). Ook zijn circa 80 relevante wetten en regels geïntegreerd in de Omgevingswet en de Omgevingsvergunning van Klaverblad.

Convention of Biological Diversity

De internationale bescherming van Biodiversiteit is vastgelegd in het Biodiversiteitsverdrag ofwel the Convention on Biological Diversity (CBD).

Verklaring 'Toekomst van Werk'

Internationale afspraken over werkgelegenheid, fatsoenlijk werk rechten van werknemers, gelijke behandeling en persoonlijke ontwikkeling zijn vastgelegd in de verklaring 'Toekomst van Werk' van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) en vertaald door de FNV.

Ethisch kader

De basis van het duurzaamheidsbeleid is dat bedrijven en organisaties waar Klaverblad zaken mee doet, voldoen aan de sociaal-ethische principes van Klaverblad. Deze principes vormen het uitgangspunt en beslaan alle Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (hierna: SDG). De ethische principes zijn gebaseerd op een reeks internationale richtlijnen en beginselen (zie bijlage 1: 2022 Klaverblad Duurzaam Beleggingsbeleid en verdragen (zie bijlage 2 duurzaam beleggen beleid), waaronder de Principles for Responsible Investment (PRI), de Global Compact van de Verenigde Naties en de OESO-richtlijnen.

Onze sociaal-ethische principes zijn:

1. **Geen systematische betrokkenheid bij ernstige milieuschade:** Klaverblad voert geen activiteiten uit die ernstige schade toebrengen aan het milieu. Wij zijn zeer kritisch op vervuiling, verlies aan biodiversiteit en uitputting van natuurlijke hulpbronnen.
2. **Respecteren van fundamentele mensenrechten:** Klaverblad werkt samen met bedrijven en organisaties die net als wij de maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen om mensenrechten te respecteren. Bedrijven en landen die mensenrechten respecteren - denk aan het recht op gezondheid, op onderwijs, op toegang tot energie, water en sanitaire voorzieningen - behalen naast een financieel rendement ook een maatschappelijk rendement. Bedrijven en organisaties die fundamentele mensenrechten niet respecteren worden uitgesloten.
3. **Respecteren van fundamentele arbeidsrechten:** Klaverblad sluit zich op dit gebied aan bij internationale normen. Geen kinderarbeid, geen dwangarbeid en geen discriminatie op de werkvloer; wel vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen.
4. **Geen betrokkenheid bij wapens:** Klaverblad doet geen zaken met bedrijven of organisaties die betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling, verkoop of distributie van wapens of gerelateerde activiteiten en de verkoop van wapens aan burgers.
5. **Respecteren van internationale sancties:** Klaverblad sluit bedrijven, organisaties en landen uit waaraan sancties zijn opgelegd door internationale organisaties die binnen de regels van het recht handelen, zoals de Verenigde Naties en de Europese Unie.
6. **Geen systematische betrokkenheid bij fraude, corruptie of belastingontduiking:** Klaverblad doet geen zaken met bedrijven, organisaties of landen die systematisch betrokken zijn bij omkoping, fraude, samenzwering, witwassen of belastingontduiking.
7. **Geen betrokkenheid bij producten en ondernemingen die schade toebrengen aan de volksgezondheid of dierenwelzijn:** Klaverblad doet geen zaken met bedrijven en organisaties die informatie achterhouden, vervalsen of verdraaien, zodat we de productveiligheid en de volksgezondheid kunnen beschermen. Klaverblad doet geen zaken met bedrijven en organisaties die actief zijn in de productie van tabak, pornografie of in aanbieders van gok- en loterijspellen. Klaverblad doet geen zaken met bedrijven en organisaties die zich schuldig maken aan misstanden op het gebied van dierenwelzijn, aan de handel in beschermd

diersoorten en planten of dierproeven voor cosmetische en huishoudelijke doeleinden, tenzij een bedrijf bij wet verplicht is om een product te testen.

De verantwoordelijkheid voor het signaleren van wijzigingen in civiele wet- en regelgeving en zelfregulering van het Verbond van Verzekeraars die relevant zijn voor duurzaamheid ligt binnen Klaverblad bij de sponsor van de Beweging Duurzaam.

De verantwoordelijkheid voor het signaleren van specifieke nationale en Europese wet- en regelgeving die in scope is bij onze toezichthouders (zoals Wft, AVG, Sanctiewet, IDD en de uitwerkingen daarvan) ligt bij de afdeling Compliance.

De verantwoordelijkheid voor het signaleren van wijzigingen in wet- en regelgeving met een financieel-technisch gehalte ligt binnen Klaverblad bij de manager Financiële Zaken & Inkoop en de manager Controlling & Actuarieel.

De sponsor van de Beweging Duurzaam is verantwoordelijk voor de implementatie van relevante wijzigingen in wet- en regelgeving en zelfregulering in procesontwerpen, beleidsregels, business rules, richtlijnen en werkinstructies en in het opleidingsmateriaal.

3 Duurzaamheid; onze visie, principes, pijlers en speerpunten

3.1 Missie en duurzaamheidsvisie

De missie van Klaverblad Verzekeringen is een belangrijke bijdrage te leveren aan het goed functioneren van de samenleving. Via onze verzekeringen dragen we eraan bij dat mensen prettig en onbezorgd kunnen leven.

Sinds 1850 doen wij dat al op onze eigen wijze via een consistent en voorspelbaar beleid gericht op de lange termijn. Als zelfstandige coöperatieve verzekeringsmaatschappij willen wij ons hierbij onderscheiden door een afgewogen combinatie te bieden van een ruime dekking, een reële prijs en een ongewoon goede service.

Duurzaamheid, natuurlijk doen we dat bij Klaverblad

Klaverblad draagt al ruim 170 jaar bij aan het goed functioneren van de samenleving. Een goed functionerende samenleving is in balans met de natuur en de aarde. Helaas staat deze balans flink onder druk. We hebben bijvoorbeeld steeds vaker te maken met extreme regenval na lange periodes van droogte. Er verdwijnen zeldzame, maar ook heel gewone planten en dieren uit ons land. Dit is slecht nieuws voor de samenleving. Soorten die een belangrijke rol hebben in onze voedselproductie verdwijnen. Omdat in de natuur alles afhankelijk is van elkaar, stort hiermee het kaartenhuis van de natuur in. Maar we kunnen niet zonder natuur! Wij, mensen, zijn onderdeel van de natuur.

Wij zijn ervan overtuigd dat er, nu en in de toekomst, een samenleving noodzakelijk is die in balans is met de natuur. Door in onze activiteiten te streven naar evenwicht tussen mens en natuur willen wij daar een positieve bijdrage aan leveren. Dat is onze visie op onze rol op het gebied van duurzaamheid.

Het belang van een gezond evenwicht tussen mens en natuur

Wij streven bij Klaverblad naar een goed functionerende samenleving die er alleen kan zijn als er een gezond evenwicht is tussen mens en natuur. Dat doen we om drie redenen:

1. Mensen hebben de natuur nodig. Buiten zijn en genieten van het groen om ons heen maakt blij en geeft vrijheid, rust, ontspanning en draagt bovendien bij aan een goede gezondheid (ons welzijn).
2. Natuur gaat over biodiversiteit. Onze basale levensbehoeften zoals voedsel, water en zuivere lucht zijn afhankelijk van variëteit in bomen, planten en dieren.
3. Balans in de natuur is belangrijk voor voortdurende (gezonde) economische activiteit.

Om deze drie redenen willen wij een positieve bijdrage leveren aan het herstel en behoud van de natuur. Daarmee dragen wij bij aan het goed, in balans functioneren van de samenleving. En dat draagt, passend bij onze missie, bij aan het prettig en onbezorgd leven van onze klanten, adviseurs en medewerkers. Nu en in de toekomst.

3.2 Onze principes op het gebied van duurzaamheid

Onderstaande principes geven richting aan hoe wij onze visie op duurzaamheid vormgeven. Zij beschrijven waar Klaverblad voor staat en bieden handvatten om transparant te kunnen zijn in onze overwegingen, doelen en resultaten.

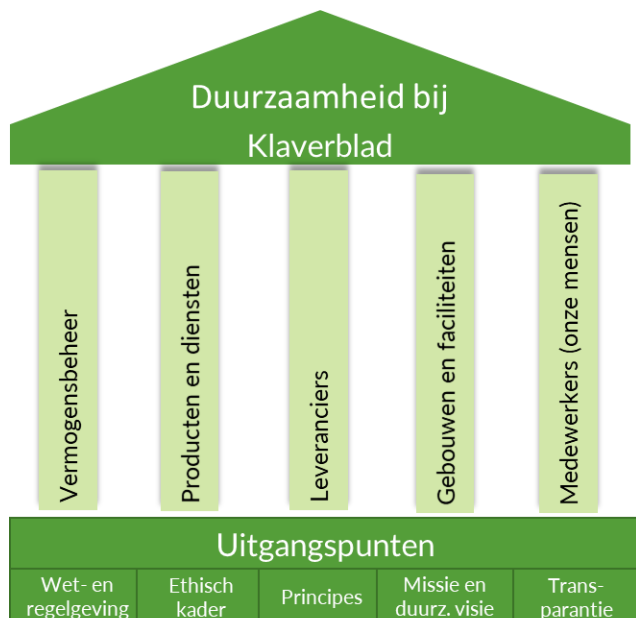
1. **Wat we doen, doen we goed én op onze eigen Klaverblad manier.** Vanuit verbinding en onze waarden: fair, oprecht, attent, ondernemend en vakkundig.
2. Wij richten ons op de **zaken waar we zelf invloed op hebben:** onze medewerkers, onze producten en diensten, de manier waarop we onze verzekeringspremies beleggen, onze gebouwen en de partijen met wie we samenwerken.
3. **Samen kom je verder.** Daarom inspireren, motiveren en activeren wij onze medewerkers, leden, klanten, adviseurs en leveranciers om met ons mee te doen. We werken samen met of ondersteunen lokale partijen en initiatieven die bijdragen aan het realiseren van onze visie.
4. **Iedere medewerker draagt bij** omdat alle medewerkers het belang van de visie op duurzaamheid kennen en snappen. Ze zijn intrinsiek gemotiveerd om hier hun eigen bijdrage aan te leveren.
5. **Wij zijn transparant** en communiceren open en transparant over onze visie, ambities, activiteiten en resultaten. We zijn duidelijk in wat we wel of niet doen en waarom. Onze rapportages zijn compleet en voldoen aan de daarvoor gestelde normen.

3.3 De 5 pijlers onder het duurzaamheidsbeleid

Voor het beleid duurzaamheid hebben we vijf pijlers geïdentificeerd die ondersteunend zijn aan onze kernactiviteiten:

1. Vermogensbeheer
2. Producten, diensten en marketing daarvan
3. Leveranciers
4. Gebouwen en faciliteiten
5. Medewerkers (onze mensen)

Hieronder zijn de vijf pijlers van de organisatie weergegeven.

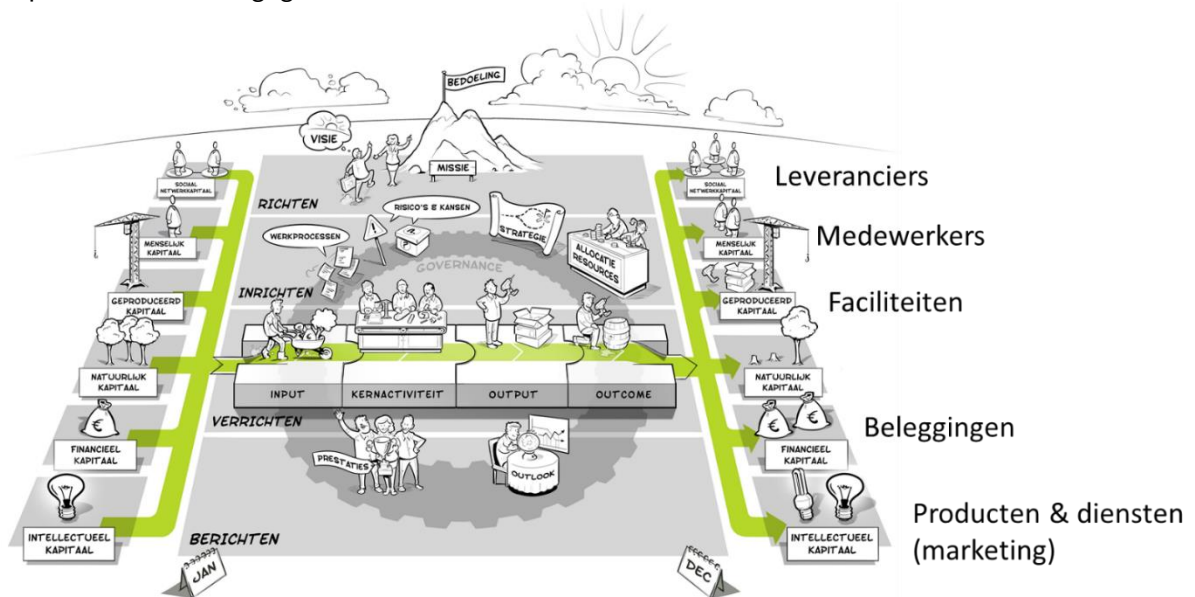


De activiteiten in de vijf pijlers van Klaverblad hangen met elkaar samen. Ze hebben als doel om toegevoegde waarde te creëren voor onze kernactiviteit: het verzekeren van risico's die mensen zelf niet kunnen dragen. Het resultaat hiervan (*de output*) is dat mensen prettig en onbezorgd kunnen leven. De activiteiten die Klaverblad onderneemt binnen deze pijlers voor de realisatie van haar kernactiviteiten, hebben gevolgen voor Klaverblad en haar omgeving. We putten uit verschillende vormen van kapitaal om dit te realiseren (*de input*):

1. **Het sociaal netwerkkapitaal** bestaat uit de relaties die Klaverblad onderhoudt met klanten, leveranciers, overheid en de directe omgeving van Klaverblad. De reputatie en de merkwaarde (brand) van Klaverblad worden ook tot het sociaal netwerkkapitaal gerekend. De reputatie hangt samen met de producten en diensten en de wijze waarop deze tot stand komen, maar ook met de sociale investeringen (sponsoring) die Klaverblad doet.
2. **Het menselijk kapitaal** bestaat uit de medewerkers met hun competenties, sociale en persoonlijke vaardigheden. Het resultaat van Klaverblad op haar menselijke kapitaal heeft betrekking op het verzetten van zinvol werk met respect voor de universele mensenrechten en voldoende ontwikkelingskansen voor de medewerkers.
3. **Geproduceerd kapitaal** omvat faciliteiten zoals het kantoor, de computers en het wagenpark dat Klaverblad gebruikt.
4. **Natuurlijk kapitaal** omvat de natuurlijke omgeving die Klaverblad gebruikt voor waardecreatie. De natuurlijke omgeving bestaat uit bodem, water, lucht en de biodiversiteit (planten, dieren en hun onderlinge relaties). De impact die Klaverblad heeft op het natuurlijk kapitaal is een gevolg van energieverbruik, waterverbruik, materialenverbruik, emissies en afval, en van de invloed van Klaverblad op de biodiversiteit. Zowel in de directe omgeving alsook via beleggingen.
5. **Financieel kapitaal** is het totaal aan financiële middelen van een bedrijf, zoals beleggingen, leningen, cash en aandelen.

6. **Intellectueel kapitaal** bestaat uit de ontwikkelde kennis binnen Klaverblad, die verwerkt is in de producten en diensten. Hieronder vallen o.a. technische kennis, zoals kennis van software, methoden, technieken en aanpakken. Maar ook managementsystemen en werkwijzen behoren tot het intellectueel kapitaal.

In de figuur hieronder wordt de samenhang tussen de pijlers en de verschillende vormen van kapitaal visueel weergegeven.



3.4 De vijf gekozen speerpunten voor duurzame waardecreatie bij Klaverblad

Bij de uitvoering van haar kernactiviteit heeft Klaverblad aandacht voor behoeften van anderen:

- We streven ernaar om in ons proces van waardecreatie de verschillende vormen van kapitaal in stand te houden of zelfs te verbeteren.

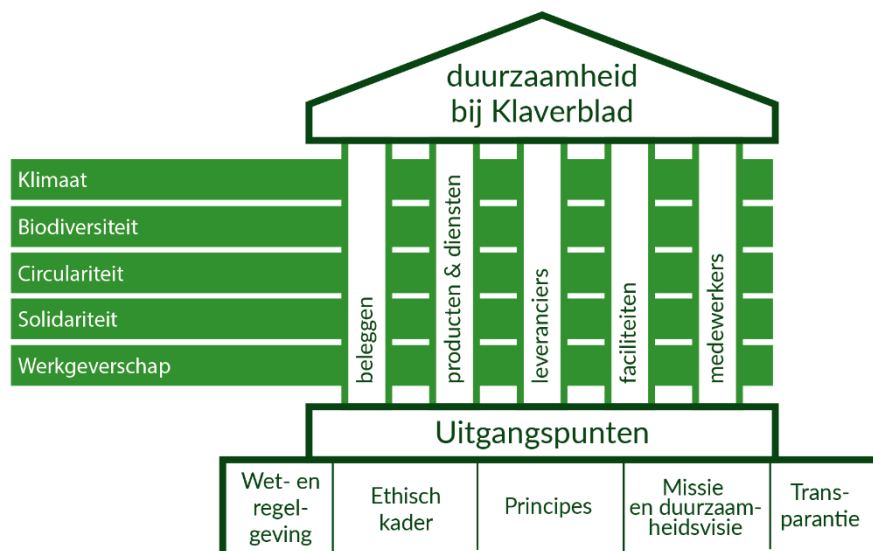
Wij houden rekening met de maatschappelijke thema's die onze stakeholders belangrijk vinden. Die stakeholders zijn leden, klanten, AA's, leveranciers en medewerkers. Wij houden rekening met de impact die wij maken op die thema's. We maken daarbij onderscheid tussen impact waar Klaverblad zelf/direct invloed op heeft en impact op de toekomstbestendigheid van Klaverblad (bedrijfsbelang)."

Uit meer dan 15 relevante maatschappelijke thema's uit de materialiteitsanalyse zijn vijf speerpunten voor het duurzaamheidsbeleid van Klaverblad geselecteerd:

- 3 speerpunten die nauw aansluiten bij onze visie op duurzaamheid en belangrijk zijn voor onze stakeholders: klimaat, biodiversiteit en circulariteit.
- 2 speerpunten die voortkomen uit het ethisch kader en menselijke aspect van duurzaamheid: solidariteit en werkgeverschap.

1. Klimaat (SDG 7, 13)
2. Biodiversiteit (SDG 14, 15)
3. Circulariteit (SDG 12)
4. Solidariteit (SDG 5, 10)
5. Werkgeverschap (SDG 8)

De speerpunten zijn verder uitgewerkt in routekaarten per pijler inclusief activiteiten en een planning. Hieronder een korte beschrijving per speerpunt inclusief een eerste voorlopige doelstellingen.



4.4.1 Klimaat (SDG's 7 en 13)

- Dit thema gaat over het voorkomen of terugdringen van klimaatverandering in negatieve zin. Klimaatverandering brengt grotere en nieuwe risico's met zich mee voor klanten en voor de maatschappij. Dit betreffen zowel fysieke- als transitierisico's. Een van de bijdragen om deze risico's te mitigeren is de CO₂-uitstoot te reduceren of op te slaan. Een andere wijze om het risico te beperken is klimaatadaptatie. Dit houdt in dat er aanpassingen worden gedaan aan bijvoorbeeld huizenbouw of dijken om voorbereid te zijn op de gevolgen van klimaatverandering.
- Het reduceren van de CO₂-uitstoot en andere broeikasgassen doet Klaverblad door onder andere minder, schonere en hernieuwbare energie te gebruiken en zo bij te dragen aan de energietransitie. Klaverblad onderschrijft het klimaatdoel van Parijs en [het Nederlandse Klimaatakkoord](#) om de opwarming van de aarde tot 1,5% te beperken. Hoewel de directe impact van Klaverblad op het klimaat beperkt is ten opzichte van bijvoorbeeld de maakindustrie, is het wel belangrijk om hier invulling aan te geven. Het raakt aan onze kernactiviteit en beïnvloedt onze business. Bovendien kunnen we ook als relatief kleine speler door het goede voorbeeld te geven andere bedrijven inspireren om ook stappen te zetten.
- De grootste impact kunnen we realiseren met de pijlers vermogensbeheer, producten & diensten en de marketing daarvan. Uiteraard is het ook van belang na te gaan hoe we zelf kunnen bijdragen: via ons inkoopbeleid en faciliteiten en door bewustzijn en gedrag van medewerkers te stimuleren.
- Het beleid en de activiteiten binnen dit thema hangen nauw samen met de thema's biodiversiteit en circulariteit.

Onze ambitie:

- In lijn met Parijsakkoord wil Klaverblad in 2050 klimaatneutraal opereren (scope 1,2 en 3).
- In 2030 50% minder CO₂-uitstoot dan in begin 2022 (scope 1,2,3).

- In 2025 22-32% CO2 minder CO2-uitstoot t.o.v. begin 2022.

4.4.2 Biodiversiteit (SDG 14 en 15)

- Biodiversiteit staat als thema het dichtst bij de visie van Klaverblad om zich in te zetten op behoud en herstel van natuur, aangezien natuur bijdraagt aan een prettiger leven en onlosmakelijk verbonden is met een gezonde economie.
- Klaverblad heeft zich aan dit thema gecommitteerd door de ondertekening van de '[Finance for Biodiversity Pledge](#)', waarmee het aangeeft de impact op het gebied van biodiversiteit te meten en hierop doelen te stellen.
- Biodiversiteit gaat over het voorkomen van het uitsterven van dieren en plantsoorten, maar ook over thema's als waterschaarste, vervuiling van water en land en ontbossing.
- Klaverblad geeft invulling aan het thema door middel van haar duurzaam beleggingsbeleid. Daar zit haar grootste impact. Daarnaast wil het ook heel concreet biodiversiteit dicht bij huis en in Nederland stimuleren via de pijlers. Klaverblad heeft veel klanten in de agrarische sector, waar dit thema zeer relevant is en Klaverblad (indirect) veel impact kan hebben.
- I.v.m. andere prioriteiten is het niet haalbaar op korte termijn biodiversiteit ook in producten/innovatie te integreren. Acties naar AA's zijn wel mogelijk en passen ook goed. Daarmee kan Klaverblad het thema ook omarmen.
- Biodiversiteit is sterk verweven met klimaatverandering en circulariteit, aangezien deze thema's direct invloed hebben op hoe het gesteld is met de biodiversiteit.

Onze ambitie:

- In 2030 per saldo niet meer bijdragen aan ontbossing en verlies van biodiversiteit (no net loss).
- Vanaf 2030 draagt Klaverblad bij aan een toename biodiversiteit.
- Ambitie wordt in 2023 verder aangescherpt naar aanleiding van de uitkomsten van de Biodiversity COP15 in Montreal (december 2022).

4.4.3 Circulariteit (SDG 12)

- Circulariteit is erop gericht de druk op de planeet te verlagen door middel van grondstoffenefficiëntie. Zodat we de aarde niet uitputten en zo min mogelijk grondstoffen gebruiken. Circulariteit gaat over vermindering van afval, het recyclen en hergebruik van grondstoffen en het gebruik van hernieuwbare grondstoffen.
- Voor Klaverblad speelt dit thema bij de afwikkeling van alle (materiële) schades. Maar het heeft hier ook invloed op met haar eigen bedrijfsvoering/inkoop en faciliteiten. Denk aan inkoop van circulaire producten zoals meubels en kantoorartikelen, hergebruik en aan het voorkomen van afval.
- Ook binnen het beleggingsbeleid is circulariteit een belangrijk criterium.

Onze ambitie:

Klaverblad wil circulariteit waar mogelijk stimuleren via haar beleggingsactiviteiten, producten en bedrijfsvoering in de volgende jaren:

- In 2025: verlagen afvalproductie van bedrijven waarin Klaverblad investeert met 50% t.o.v. het basisjaar 2022.
- 2025: de afvalproductie van Klaverblad zelf verlagen met 50% t.o.v. 2022.
- 2025: 10% van alle materiële schadeherstel is circulair.
- 2030: 95% van de bestedingen aan alle ingekochte materialen circulair hebben; kantoormaterialen zijn 100% circulair.

4.4.4 Solidariteit / discriminatie (van klanten) (SDG 5 en 10)

- Solidariteit en discriminatie gaan over het basisprincipe van verzekeren. Daarbij is het van belang niemand uit te sluiten en verzekeraarbaarheid te borgen.
- Er is onderscheid tussen directe discriminatie en indirecte discriminatie; de eerste (zoals godsdienst, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat) is verboden. De tweede is toegestaan, mits er een objectieve rechtvaardigingsgrond onder ligt. Discriminatie kan onbedoeld plaatsvinden indien er meer gebruik wordt gemaakt van algoritmes die premies of acceptatiecriteria bepalen. Een apart aandachtspunt bij discriminatie/inclusiviteit is ook het gebruik van data en privacy.
- Discriminatie gaat verder dan niet-verboden discrimineren. Het gaat ook om inclusiviteit. Hier speelt de vraag welke klant(groepen) en producten we aanbieden en of we daarmee als inclusieve verzekeraar werken. Het gaat om toegang tot verzekeringen. Iedereen is te verzekeren, maar tegen welke prijs? Premies zijn gebaseerd op risico's.
- Discriminatie is ook een relevant thema bij de screening van leveranciers.
- Naast de externe kant heeft het thema ook betrekking op het interne HR beleid van Klaverblad. Die dimensie wordt meegenomen bij het thema goed werkgeverschap.
- Daarnaast is dit thema ook van belang voor het algemene beleid van Klaverblad in verband met het formuleren van kaders wat een inclusieve verzekeraar is.

Onze ambitie:

- Vanuit onze kern geloven we in verzekeraarbaarheid voor iedereen. Daarom wil Klaverblad haar producten aan een zo breed mogelijke doelgroep aanbieden.
- In 2023 zijn onze ambities hierop scherper gedefinieerd.

4.4.5 Werkgeverschap (SDG 8)

- Medewerkers vormen (samen met klanten en AA's) één van de belangrijkste stakeholdergroepen voor Klaverblad. Zij zijn de dragers van haar dienstverlening en van grote invloed op de positie van Klaverblad in de markt en in de maatschappij. Goed werkgeverschap is cruciaal, zodat medewerkers de ambitie en visie van Klaverblad goed doorleven en kunnen waar maken.
- Volgens de Beweging Duurzaam zijn er op het thema Goed Werkgeverschap extra stappen nodig om aan de verwachtingen te voldoen.
- In wezen gaat het hierbij om het HR beleid, waarin onderwerpen als arbeidsvoorwaarden, vitaliteit, integriteit, persoonlijke ontwikkeling, duurzaam gedrag en discriminatie/inclusiviteit van belang zijn.
- Dit thema maakt onderdeel uit van het HR beleid en zal daarom ook samen met/door HR verder uitgewerkt worden.

Onze ambitie:

- 2023: medewerkersbevlogenheid > 7,5
- Klaverblad is een gendersensitieve organisatie en hanteert een zero tolerance beleid voor discriminatie.
- Behoud van verdeling 50% vrouwen/50% mannen management niveau algemeen en een evenredige verdeling in het MT van Klaverblad als ook de raad van commissarissen.

4 Spelers en governance

Er zijn diverse spelers en afdelingen betrokken bij de activiteiten gericht op duurzaamheid. We gaan daar hieronder nader op in en besteden daarbij specifiek aandacht aan de betrokken partijen die een rol hebben in de implementatie en realisatie van ambities op het gebied van duurzaamheid bij Klaverblad.

Management team (MTO)

De algemeen directeur is eindverantwoordelijk voor de strategie van Klaverblad en dus ook voor het duurzaamheidsbeleid. Verantwoordelijk voor de implementatie van duurzaamheid is het MTO. De MT leden zijn ieder eindverantwoordelijk voor het toepassen van het beleid in de activiteiten van hun divisie, afdelingen processen waar de afdeling eigenaar van is en voor het beheersen van de risico's in die processen.

Sponsor duurzaamheid

De divisie manager Commercie is door het MT benoemd als sponsor van de Beweging Duurzaam.

Beweging Duurzaam

Voor de ontwikkeling van het duurzaamheidsbeleid, de duurzame doelen en het bijbehorende budget is de Beweging Duurzaam verantwoordelijk. De Beweging Duurzaam vervult een coördinerende rol. Zij wordt daarbij ondersteund door een programmasecretaris, die rapporteert aan de sponsor van de Beweging Duurzaam.

Eind 2024 wordt de governance in brede zin geëvalueerd en bekeken of de organisatie van duurzaamheid bij Klaverblad wordt voortgezet of dat een andere organisatie voor het implementeren van het duurzaamheidsbeleid of het eventueel het aanstellen van een MVO-manager gewenst is.

PARP

Wanneer Klaverblad de duurzaamheidsdoelstellingen voor haar verzekeringsproducten toepast, gebeurt dit conform de in de [Insurance Distribution Directive](#) (IDD) gestelde normen met betrekking tot duurzaamheid. Zo moet duurzaamheid worden geïntegreerd in de productontwikkeling en het PARP. Ook moeten de duurzaamheidsfactoren van een verzekeringsproduct transparant worden gepresenteerd aan klanten of potentiële klanten.

Overige afdelingen

De visie op duurzaamheid en het duurzaamheidsbeleid vormen de basis voor de uitvoering van de activiteiten zoals opgenomen in de routekaarten per pijler. In 2023 worden de doelen voor duurzaamheid onderdeel van de kaderbrief en afdelingsplannen. Besluitvorming vindt plaats conform bestaande processen. Zo worden bijvoorbeeld beleggingsvoorstellen goedgekeurd in de BMC en productvoorstellen in het PARP. Over de voortgang op tactisch niveau wordt op afdelingsniveau gerapporteerd in de diverse MT-overleggen. Uiteindelijk wordt het duurzaamheidsbeleid geïntegreerd in de bedrijfsprocessen met bijbehorende KPI's en KRI's. Hierover wordt elk kwartaal gerapporteerd in de business rapportage en de financiële rapportage.

5 Risicobeheersing

5.1 Risicoanalyse en -beheersing

Uitgaande van de strategische doelstellingen voert Klaverblad jaarlijks een strategische en een tactische risicoanalyse uit. De strategische risicoanalyse is onderdeel van het bedrijfsplan. Duurzaamheid raakt alle bedrijfsonderdelen en -activiteiten van Klaverblad. Vanuit de Beweging Duurzaam sturen wij via de vijf pijlers erop dat in de tactische risicoanalyses en RCSA's van de diverse bedrijfsonderdelen duurzaamheid mee wordt meegenomen. Vanuit de Beweging Duurzaam evalueren we dit en nemen we waar nodig beheersmaatregelen voor het behalen van de doelen die Klaverblad wil realiseren op het gebied van duurzaamheid. De afdelingen Risicomanagement & Actuarieel en Compliance ondersteunen de beleidseigenaar hierbij en dagen deze uit om vast te stellen of de risico's met de voorgenomen beheersmaatregelen afdoende worden gemitigeerd.

Bijlage De zeventien duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN

De UN Global Compact richtlijnen zijn in 2016 vertaald naar de Sustainable Development Goals (SDG's) of Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Deze bestaan uit 17 doelen en 169 subdoelen die de wereld tot 'een betere plek moeten maken in 2030'. Ze maken onderdeel uit van de Agenda 2030 die de Verenigde Naties in 2015 heeft gelanceerd. De doelen moeten een eind maken aan onder meer armoede, ongelijkheid en klimaatverandering.

- SDG 1 Geen armoede;
- SDG 2 Geen honger;
- SDG 3 Goede gezondheid en welzijn;
- SDG 4 Kwaliteitsonderwijs;
- SDG 5 Gendergelijkheid;
- SDG 6 Schoon water en sanitair;
- SDG 7 Betaalbare en duurzame energie;
- SDG 8 Eerlijk werk en economische groei;
- SDG 9 Industrie, innovatie en infrastructuur;
- SDG 10 Ongelijkheid verminderen;
- SDG 11 Duurzame steden en gemeenschappen;
- SDG 12 Verantwoorde consumptie en productie;
- SDG 13 Klimaatactie;
- SDG 14 Leven in het water;
- SDG 15 Leven op het land;
- SDG 16 Vrede, justitie en sterke publieke diensten;
- SDG 17 Partnerschap om doelstellingen te bereiken.

Bijlage Begrippenlijst

Begrip	Definitie
SDG's	De Sustainable Development Goals (SDG's), zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. Ze zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis.
ESG	ESG is een samenvoeging van de woorden Environmental, Social en Governance (Milieu, Maatschappij en Bestuur). Dit zijn de drie belangrijkste aspecten als het gaat om het meten van duurzaamheid.
Kernactiviteit	De kernactiviteit van Klaverblad is het verzekeren van zoveel mogelijk klanten, dat is de output. De outcome daarvan is dat mensen prettig en onbezorgd kunnen leven.
Impact	Ieder bedrijf heeft als doel om toegevoegde waarde te creëren met zijn kernactiviteiten. De impact van een bedrijf heeft betrekking op de gevolgen van de kernactiviteiten van het bedrijf op zijn omgeving. Om toegevoegde waarde te creëren maakt een bedrijf gebruik van input vanuit verschillende vormen van kapitaal. De waarde van deze input kan als gevolg van de bedrijfsactiviteiten toenemen, behouden blijven of afnemen. Het verschil tussen de omvang van de vormen van kapitaal aan het begin van een jaar en aan het eind ervan is de impact van het bedrijf in dat jaar.
Sociaal netwerkkapitaal	Bestaat uit de relaties die Klaverblad onderhoudt met klanten, leveranciers, overheid en de directe omgeving van Klaverblad. De reputatie en de merkwaarde (brand) van Klaverblad worden ook tot het sociaal netwerkkapitaal gerekend. De reputatie hangt samen met de producten en diensten en de wijze waarop deze tot stand komen, maar ook met de sociale investeringen (sponsoring) die Klaverblad doet.
Menselijk kapitaal	Bestaat uit de medewerkers met hun competenties, sociale en persoonlijke vaardigheden. Het resultaat van Klaverblad op haar menselijke kapitaal heeft betrekking op het verzetten

	van zinvol werk met respect voor de universele mensenrechten en voldoen de ontwikkelingskansen voor de medewerkers.
Geproduceerd kapitaal	Omvat het kantoor, de computers en het wagenpark dat Klaverblad gebruikt.
Natuurlijk kapitaal	Omvat de natuurlijke omgeving die Klaverblad gebruikt voor waardecreatie. De natuurlijke omgeving bestaat uit bodem, water, lucht en de biodiversiteit (planten, dieren en hun onderlinge De impact die Klaverblad heeft op het natuurlijk kapitaal is een gevolg van energieverbruik, waterverbruik, materialenverbruik, emissies en afval, en van de invloed van Klaverblad op de biodiversiteit. Zowel in de directe omgeving alsook via beleggingen.
Financieel kapitaal	Het totaal aan financiële middelen van een bedrijf, zoals leningen, cash en aandelen.
Intellectueel kapitaal	Bestaat uit de ontwikkelde kennis binnen Klaverblad. Hieronder valt technische kennis, zoals kennis van software, methoden, technieken en aanpakken. Maar ook managementsystemen en werkwijzen behoren tot het intellectueel kapitaal.
Scope 1	BKG-emissies van bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door het bedrijf.
Scope 2	Indirecte emissies door het verbruik van ingekochte elektriciteit, warmte of stroom.
Scope 3	alle overige emissies als gevolg van de activiteiten van een bedrijf, zoals de uitstoot van transport of productie dat is uitbesteed of afvalverwerking.